

۵۴۹۳۱/۱۳.۶۷۷

۹۶،۱۰،۱۸

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور

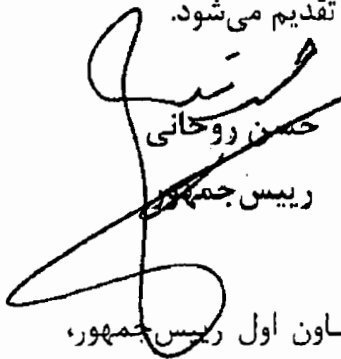
بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

جناب آقای دکتر لاریجانی

رئیس محترم مجلس شورای اسلامی

با سلام، لایحه "موافقتنامه چارچوب تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی در آسیا و اقیانوسیه" که به پیشنهاد وزارت صنعت، معدن و تجارت در جلسه ۱۳۹۶/۱۰/۳ هیئت وزیران به تصویب رسیده است، برای طی تشریفات قانونی به پیوست تقدیم می شود.

حسین روحانی
رئیس جمهور

رونوشت: دفتر رئیس جمهور، دفتر معاون اول رئیس جمهور، معاونت حقوقی رئیس جمهور، معاونت امور مجلس رئیس جمهور، شورای نگهبان، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت امور خارجه، دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت و دفتر هیئت دولت.

دبیرخانه شورای نگهبان	
شماره ثبت:	۳۸۷۲ / ۱۰ / ۹۶
تاریخ ثبت:	۱۸ / ۱۰ / ۹۶
ساعت ورود:	کد پرونده:

۵۴۹۳۱/۱۴۰۶۳۷

۹۶، ۱، ۱۸

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

بسمه تعالی

مقدمه توجیهی:

نظر به اهمیت تجارت به عنوان نیروی محرکه رشد و توسعه و نیاز به افزایش کارایی معاملات تجارت بین‌المللی در منطقه و با عنایت به اینکه تجارت بدون کاغذ اعمال نظارت و شفاف سازی در تجارت بین‌المللی را مؤثرتر و شفاف‌تر می‌سازد و با توجه به ضرورت ایجاد محیط قانونی برای به حداکثر رساندن منافع مرتبط با تجارت بدون کاغذ فرامرزی، لایحه زیر برای طی تشریفات قانونی تقدیم می‌شود:

لایحه موافقتنامه چارچوب تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی در آسیا و اقیانوسیه

ماده واحده- موافقتنامه چارچوب تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی در آسیا و اقیانوسیه مشتمل بر یک مقدمه و بیست و پنج ماده به شرح پیوست، تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.
تبصره ۱- دولت جمهوری اسلامی ایران طبق بند (۷) ماده (۱۷) موافقتنامه، خود را ملزم به ترتیبات موضوع بندهای (۲) تا (۵) ماده یادشده درخصوص ارجاع به سازش برای هرگونه اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای آن که از طریق مذاکره یا مشورت حل و فصل نشود، نمی‌داند. ارجاع به سازش صرفاً در صورت رضایت کلیه طرف‌های اختلاف ممکن می‌باشد. دولت جمهوری اسلامی ایران می‌تواند در هر مورد که ارجاع به سازش را برای حل و فصل هر اختلاف ناشی از تفسیر یا اجرای موافقتنامه به مصلحت بداند، طبق قوانین مربوط اقدام نماید.
تبصره ۲- رعایت اصل هفتاد و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران برای هرگونه اصلاح موافقتنامه (موضوع ماده (۲۰) آن) الزامی است.

رئیس جمهور

وزیر صنعت، معدن و تجارت
وزیر امور خارجه

موافقت نامه چارچوب تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی در آسیا و اقیانوسیه

طرف‌های این موافقت نامه چارچوب (که از این پس « طرف‌ها » نامیده می شوند)؛ با آگاهی از اهمیت تجارت به عنوان نیروی محرکه برای رشد و توسعه و نیاز به افزایش کارایی معاملات تجارت بین‌المللی به منظور حفظ و ارتقاء قابلیت رقابت در منطقه؛ با توجه به اینکه تجارت بدون مانع نقش تعیین کننده ای را در ارتقاء ارتباط جامع ایفا می کند که منجر به ایجاد تجارت و رشد جدید در منطقه خواهد شد؛ با تصدیق اینکه تجارت بدون کاغذ در حالی که اعمال نظارت را بهبود می بخشد، تجارت بین المللی را موثرتر و شفاف‌تر می سازد، به ویژه چنانچه داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی فرامرزی مبادله شوند؛ با توجه به اینکه تجارت و ابتکارهای تامین امنیت زنجیره عرضه در حال انجام در بازارهای صادراتی عمده، مبادله داده‌ها و اسناد را به صورت الکترونیکی برای تمامی فعالان در زنجیره عرضه بین المللی بیش از پیش ضروری خواهد نمود؛ با در نظر گرفتن این حقیقت که بسیاری از کشورهای منطقه آسیا و اقیانوسیه در حال حاضر مشغول اجرای سامانه‌های الکترونیکی در سطح ملی هستند تا رسیدگی به داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت را سرعت بخشند؛ همچنین با توجه به این حقیقت که کشورهای منطقه آسیا و اقیانوسیه مقرراتی را به نحو فزاینده برای مبادله الکترونیکی اطلاعات در موافقت نامه های تجاری خود در نظر می‌گیرند؛ با تصدیق نتیجه گیری مذاکرات موافقت نامه تسهیل تجارت در نهمین فراهمایی وزرا در سازمان تجارت جهانی و اهمیت اجرای موافقت نامه؛ با آگاهی از این که تسهیل شناسایی متقابل و مبادله داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی بین کشورهای محصور در خشکی و گذری، زمان گذر و هزینه‌ها را به نحو قابل ملاحظه‌ای کاهش می‌دهد و فرصت‌های تجاری و توسعه‌ای را در کشورهای محصور در خشکی افزایش می‌دهد؛ همچنین با آگاهی از این که تسهیل مبادله داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی به ویژه بنگاه‌های کوچک و متوسط را قادر خواهد ساخت تا مشارکت موثرتری در تجارت بین المللی داشته باشند و رقابت خود را افزایش دهند؛ با توجه به سطوح مختلف اقتصادی و همچنین توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات طرف‌ها؛ با تأیید اینکه فناوری اطلاعات و ارتباطات و زیرساخت های فیزیکی مربوط در برخی از کشورها برای حصول اطمینان از توسعه پایدار کسب و کار به اندازه کافی در دسترس نمی باشد؛ با توجه به ضرورت ایجاد محیط قانونی اختیاردهنده به منظور به حداکثر رساندن منافع مرتبط با تجارت بدون کاغذ فرامرزی؛ با تمایل به تنظیم چارچوب قانونی در جهت تعمیق و گسترش همکاری در تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی میان طرف‌ها و ترسیم توسعه های آینده در این زمینه؛ بدین وسیله به شرح زیر توافق می نمایند:

ماده ۱

هدف

هدف این موافقت نامه چارچوب، افزایش تجارت بدون کاغذ فرامرزی با میسر ساختن مبادله و شناسایی متقابل داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی و تسهیل قابلیت کاربرد داخلی در بین سامانه‌های پنجره واحد ملی و زیرمنطقه‌ای و یا سایر سامانه‌های تجارت بدون کاغذ به منظور موثرتر و شفاف‌تر ساختن معاملات تجارت بین المللی و همچنین بهبود اعمال نظارت می باشد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۲

حیطه شمول

این موافقت نامه چارچوب در مورد تجارت بدون کاغذ فرامرزی بین طرفها اعمال می شود.

ماده ۳

تعاریف

از نظر این موافقت نامه چارچوب:

- (الف) « تجارت بدون کاغذ فرامرزی » به معنی تجارت کالا از جمله واردات، صادرات، گذر و خدمات مربوط می باشد که براساس ارتباطات الکترونیکی از جمله مبادله دادهها و اسناد به صورت الکترونیک، انجام می شود؛
- (ب) « ارتباطات الکترونیکی » به معنی هر ارتباطی است که طرفهای درگیر در تجارت به وسیله پیامهای اطلاعاتی برقرار می نمایند؛
- (پ) « پیام اطلاعاتی » به معنی اطلاعات تولید، ارسال، دریافت یا ذخیره شده به وسیله وسایل الکترونیکی، مغناطیسی، نوری یا وسایل مشابه از جمله مبادله اطلاعات الکترونیکی است ولی به آن محدود نمی گردد؛
- (ت) « دادههای مربوط به تجارت » به معنی دادههایی است که در یک سند مربوط به تجارت منظور شده یا در ارتباط با آن انتقال داده شده است.
- (ث) « اسناد مربوط به تجارت » به معنی اسناد بازرگانی و نظارتی است که برای تکمیل معاملات بازرگانی مورد نیاز است؛
- (ج) « معاملات بازرگانی » به معنی معاملات مربوط به تجارت کالا بین طرفها است که محلهای کسب و کار آنها در قلمروهای مختلف قرار دارد؛
- (چ) « شناسایی متقابل » به معنی تأیید متقابل اعتبار دادهها و اسناد مربوط به تجارت فرامرزی است که به صورت الکترونیکی بین دو یا چند کشور مبادله می شوند؛
- (ح) « پنجره واحد » به معنی ابزاری است که به طرفهای دخیل در معامله تجارت اجازه می دهد که دادهها و اسناد را به صورت الکترونیکی با ورود یک مرحله ای برای انجام تمامی واردات، صادرات و گذر مربوط به الزامات نظارتی تسلیم نمایند؛
- (خ) « قابلیت کاربرد داخلی » به معنی توانایی دو یا چند بخش یا سامانه برای مبادله اطلاعات و استفاده از اطلاعاتی است که مبادله شده است.

ماده ۴

تفسیر

هر گونه تفسیر این موافقت نامه چارچوب باید به اصول کلی که این موافقت نامه مبتنی بر آن است، به خصوصیت بین المللی آن و به نیاز به ارتقاء یکپارچگی در کاربرد آن توجه لازم داشته باشد.

ماده ۵

اصول کلی

۱- این موافقت نامه چارچوب به وسیله اصول کلی زیر هدایت خواهد شد:

- (الف) برابری عملکردی
(ب) عدم تبعیض در استفاده از ارتباطات الکترونیکی
(پ) بیطرفی فناوری
(ت) ارتقاء قابلیت کاربرد داخلی

دفتر هیئت دولت

(ث) تسهیل تجارت پیشرفته و رعایت نظارتی

(ج) همکاری بین بخش های دولتی و خصوصی

(چ) بهبود محیط اعتماد فرامرزی

۲- طرفها توافق می کنند که اجرای قوانین و مقررات ملی که موجب اعمال این اصول در مورد مبادله دادهها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی می شود، سطوح مشترک اطمینان و افزایش قابلیت کاربرد داخلی را ایجاد خواهد کرد.

ماده ۶

چارچوب سیاست ملی، میسر ساختن محیط قانونی داخلی و کارگروه تجارت بدون کاغذ

۱- طرفها کوشش خواهند نمود که چارچوب سیاست ملی را برای تجارت بدون کاغذ برقرار نمایند که می تواند اهداف و راهبردهای اجراء، اختصاص منابع و چارچوب قانونی را تعیین نماید.

۲- طرفها کوشش خواهند نمود که قوانین ملی اختیار دهندهای را در مورد تجارت بدون کاغذ ایجاد نمایند، به ویژه با توجه به وظایف بهره برداران ملی برای تجارت بدون کاغذ فرامرزی، و با در نظر گرفتن استانداردهای بین المللی و بهترین روشها چنانچه قابل اجرا باشد.

۳- طرفها می توانند طبق محیط داخلی خود، کارگروه ملی، متشکل از نمایندگان دولت و طرفهای بخش خصوصی را تشکیل دهند. کارگروه، محیط داخلی قانونی اختیار دهنده ای را برای مبادله دادهها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی ترغیب خواهد کرد و همچنین قابلیت کاربرد داخلی تجارت بدون کاغذ فرامرزی را تسهیل خواهد نمود. طرفها می توانند به طور متناوب به یک نهاد مشابه که قبلاً به جای تشکیل کارگروه جداگانه ای به شکل داخلی انجام وظیفه می کرد، تکیه نمایند و می توانند این نهاد یا یک واحد سازمانی مناسب یا گروه کاری در آن را به عنوان کارگروه ملی از نظر این موافقت نامه چارچوب تعیین نمایند.

ماده ۷

تسهیل تجارت بدون کاغذ فرامرزی و توسعه سامانههای پنجره واحد

۱- طرفها سعی خواهند نمود تجارت بدون کاغذ فرامرزی را با میسر ساختن مبادله دادهها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی با استفاده از سامانههای موجود در حال کار یا ایجاد سامانههای جدید تسهیل نمایند.

۲- طرفها تشویق می شوند که سامانههای پنجره واحد را توسعه دهند و از آنها را برای تجارت بدون کاغذ فرامرزی استفاده کنند. در توسعه سامانههای پنجره واحد یا ارتقاء سامانههای موجود، طرفها تشویق می شوند که آنها را با اصول کلی پیش بینی شده در این موافقت نامه چارچوب هماهنگ نمایند.

ماده ۸

شناسایی متقابل دادهها و اسناد مربوط به تجارت فرامرزی به صورت الکترونیکی

۱- طرفها شناسایی متقابل دادهها و اسناد مربوط به تجارت را به صورت الکترونیکی که براساس سطح اساساً برابر قابلیت اطمینان از طرفهای دیگرمنشاء گرفته باشد، پیش بینی خواهند نمود.

۲- سطح اساساً برابر قابلیت اطمینان از طریق ترتیبات سازمانی که به موجب این موافقت نامه چارچوب برقرار گردیده مورد موافقت متقابل طرفها قرار خواهد گرفت.

۳- طرفها می توانند به منظور عملیاتی نمودن شناسایی متقابل دادهها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی، به گونه ای که با اصل محیط اطمینان فرامرزی و تمامی اصول کلی دیگر سازگار باشد، ترتیبات دوجانبه و چند جانبه ای را منعقد نمایند مشروط بر آنکه مفاد این ترتیبات دوجانبه و چندجانبه با این موافقت نامه چارچوب تناقضی نداشته باشد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۹

استانداردهای بین المللی برای مبادله داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت به صورت الکترونیکی

- ۱- طرف‌ها کوشش خواهند کرد که استانداردها و رهنمودهای بین المللی را به منظور حصول اطمینان از قابلیت کاربرد داخلی در تجارت بدون کاغذ و توسعه وسایل ارتباطی امن، مطمئن و قابل اعتماد برای مبادله اطلاعات بکار ببرند.
- ۲- طرف‌ها کوشش خواهند کرد که در توسعه استانداردهای بین المللی و بهترین روشهای مربوط به تجارت بدون کاغذ فرامرزی مشارکت نمایند.

ماده ۱۰

ارتباط با سایر اسناد حقوقی که تجارت بدون کاغذ فرامرزی را میسر می سازد

- ۱- طرف‌ها می توانند در صورت اقتضا، اسناد حقوقی بین المللی مربوط را که به وسیله نهادهای سازمان ملل متحد و سایر سازمانهای بین المللی منعقد شده است تصویب نمایند.
- ۲- طرف‌ها کوشش خواهند کرد تا اطمینان حاصل کنند که تبادل داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت فرامرزی به صورت الکترونیکی با حقوق بین الملل و همچنین با مقررات منطقه ای و بین المللی و بهترین روشها همانگونه که در تزییات سازمانی تعریف و به موجب این موافقت نامه چارچوب برقرار شده است سازگاری دارد.

ماده ۱۱

تزییات سازمانی

- ۱- کمیسیون اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل متحد برای آسیا و اقیانوسیه (اسکاپ)، برای اهداف این موافقت نامه چارچوب، شورای تجارت بدون کاغذ را که متشکل از یک نامزد پیشنهاد شده عالی رتبه از هر طرف می باشد، ایجاد خواهد نمود. شورا بنا به درخواست اما حداقل سالی یک بار تشکیل جلسه خواهد داد.
- ۲- شورای تجارت بدون کاغذ، در اجرای وظایف خود، مورد حمایت کارگروه دائمی خواهد بود که اجرای این موافقت نامه چارچوب را نظارت و هماهنگ و پیشنهاد های خود را برای بررسی به شورا تسلیم خواهد نمود. کارگروه دائمی متشکل از نمایندگان ارشد هر طرف خواهد بود و حداقل سالی یک بار تشکیل جلسه خواهد داد.
- ۳- به منظور اجرای این موافقت نامه چارچوب، کارگروه دائمی می تواند گروه‌های کاری را تشکیل دهد که در مورد اجرای برنامه اقدام مربوط به موجب این موافقت نامه چارچوب به کارگروه دائمی گزارش دهند.
- ۴- دبیرخانه اسکاپ به عنوان دبیرخانه این موافقت نامه چارچوب تعیین خواهد شد و دبیرخانه نهادهای ایجاد شده به موجب این موافقت نامه چارچوب خواهد بود و از هماهنگی، بررسی و نظارت بر اجرای این موافقت نامه چارچوب و مسائل مربوط به آن را حمایت خواهد نمود.
- ۵- شورا با اکثریت دوسوم آراء، آیین کار لازم برای انجام وظایف خود از جمله کارگروه دائمی و گروه‌های کاری را تصویب خواهد نمود. تصمیم های شورا با اکثریت آرای مأخوذه اعضای حاضر و رأی دهنده اتخاذ خواهد شد مگر به گونه دیگری در این موافقت نامه چارچوب پیش بینی شده باشد، مشروط بر اینکه حداقل دوسوم کشورهای شرکت کننده حاضر باشند.
- ۶- شورا و کارگروه دائمی می توانند، به موجب صلاحیت خود که در آیین کار تعیین شده است، پروتکل‌هایی را در مورد موضوعهای حقوقی، فنی و سازمانی مشخص تصویب کنند. الزامات لازم‌الاجرا شدن هر پروتکل در آن سند مقرر خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۲

برنامه اقدام

- ۱- کارگروه دائمی تحت نظارت شورای تجارت بدون کاغذ، برنامه اقدام جامع را که شامل تمامی اقدامات و اعمال مشخص با اهداف روشن و اجرای به موقع می باشد و برای ایجاد محیط سازگار، شفاف و قابل پیش بینی برای انجام این موافقت نامه چارچوب از جمله اجرای برنامه های زمانی طرف های مربوطه لازم است، تدوین خواهد کرد. طرف ها برنامه اقدام را طبق برنامه زمانی اجرا خواهند کرد و وضعیت اجرای هر یک از طرف ها به کارگروه دائمی گزارش خواهد شد.
- ۲- برنامه زمانی اجرا برای هر طرف به عنوان بخشی از برنامه اقدام براساس خود ارزیابی آمادگی آنها تدوین خواهد شد.

ماده ۱۳

برنامه های آزمایشی و به اشتراک گذاشتن دروس آموخته شده

- ۱- طرف ها سعی خواهند کرد برنامه های آزمایشی در مورد مبادله داده ها و اسناد مربوط به تجارت بدون کاغذ فرامرزی را به صورت الکترونیکی، به ویژه در میان گمرکات و سایر کارگزاری های نظارتی شروع و عملی نمایند. طرف ها در مورد اینگونه برنامه های آزمایشی از طریق ترتیبات سازمانی ایجاد شده به موجب این موافقت نامه چارچوب، همکاری خواهند نمود.
- ۲- طرف ها در مورد پیشرفت برنامه های آزمایشی به منظور تسهیل به اشتراک گذاشتن تجربه و دروس آموخته شده و ایجاد مجموعه ای از بهترین روش های قابلیت کاربرد داخلی مبادله داده ها و اسناد مربوط به تجارت فرامرزی به صورت الکترونیکی به کارگروه دائمی گزارش خواهند کرد. مبادله تجربه و دروس آموخته شده به فراتر از طرف های این موافقت نامه چارچوب، تا حد ممکن و به طور مقتضی در تلاشی برای ارتقاء اجرای تجارت بدون کاغذ در سرتاسر منطقه و ماوراء آن، امتداد خواهد یافت.

ماده ۱۴

ظرفیت سازی

- ۱- طرف ها می توانند برای تأمین پشتیبانی فنی و مساعدت به یکدیگر به منظور تسهیل اجرای این موافقت نامه چارچوب همکاری کنند.
- ۲- طرف ها می توانند در مورد ظرفیت سازی از طریق ترتیبات سازمانی که به موجب این موافقت نامه چارچوب برقرار شده همکاری نمایند.
- ۳- طرف ها به درخواست های کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی برای مساعدت فنی و ترتیبات همکاری که برای کمک به آنها در توسعه ظرفیت تجاری بدون کاغذ آنها طراحی شده و با استفاده کامل از مزایای بالقوه این موافقت نامه چارچوب، توجه خاصی خواهند نمود.
- ۴- طرف ها می توانند شرکای توسعه یافته را برای مساعدت فنی و مالی مؤثرتر در اجرای این موافقت نامه چارچوب دعوت نمایند.

ماده ۱۵

اجرای این موافقت نامه چارچوب

- هر طرف کوشش خواهد نمود که مفاد این موافقت نامه چارچوب را با ایجاد یک محیط قانونی اختیاردهنده و توسعه زیرساخت فنی لازم برای تسهیل مبادله داده ها و اسناد مربوط به تجارت فرامرزی به صورت الکترونیکی اجرا نماید.

دفتر هیئت دولت

طرفها تصدیق می‌کنند که کشورهای کمتر توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه محصور در خشکی ممکن است به مساعدت فنی و مالی برای توسعه زیرساخت فنی و ایجاد یک محیط قانونی اختیاردهنده نیاز داشته باشند که برای تسهیل مبادله داده‌ها و اسناد مربوط به تجارت فرامرزی به صورت الکترونیکی ضروری است.

ماده ۱۶

سایر موافقت نامه های لازم الاجرا

این موافقت نامه چارچوب یا هرگونه اقدام دیگری که به موجب آن انجام شود بر حقوق و تعهدات طرفها به موجب هرگونه موافقت نامه‌ها یا کنوانسیون‌های بین‌المللی موجود که طرفها نیز عضو آنها هستند، اثر نخواهد گذاشت.

ماده ۱۷

حل و فصل اختلاف

- ۱- هرگونه اختلافی که ممکن است بین طرفها در مورد تفسیر و اجرای این موافقت نامه چارچوب بوجود آید، از طریق مذاکره یا مشورت بین طرفهای مربوط حل و فصل خواهد شد.
- ۲- چنانچه طرفهای درگیر در اختلاف مربوط به این موافقت نامه چارچوب نتوانند اختلاف را از طریق مذاکره یا مشورت حل و فصل نمایند، چنانچه هر یک از آنها درخواست ارجاع نماید، برای سازش، ارجاع داده خواهند شد.
- ۳- اختلاف به یک یا چند سازش دهنده منتخب طرفهای درگیر در اختلاف ارجاع داده خواهد شد. چنانچه طرفهای درگیر در اختلاف در مورد انتخاب سازش دهنده یا سازش دهندگان ظرف مدت سه ماه از تاریخ درخواست برای سازش به توافق نرسند، هر یک از طرفها می‌تواند از دبیر کل سازمان ملل متحد برای انتخاب سازش دهنده واحد درخواست نماید تا اختلاف به وی ارجاع گردد.
- ۴- توصیه سازش دهنده یا سازش دهندگان منتخب، اگر چه از نظر ماهیت، الزام آور نمی‌باشد، مبنایی برای بررسی مجدد به وسیله طرفهای درگیر در اختلاف خواهد شد.
- ۵- طرفهای درگیر در اختلاف، با رضایت متقابل می‌توانند از قبل تصمیم بگیرند که توصیه سازش دهنده یا سازش دهندگان را به عنوان یک توصیه الزام آور بپذیرند.
- ۶- مفاد این ماده به عنوان مستثنی کننده سایر اقدامات برای حل و فصل اختلاف هایی که مورد توافق متقابل بین طرفهای درگیر در اختلاف قرار گرفته باشد، تفسیر نخواهد شد.
- ۷- هر کشوری می‌تواند، در زمان سپردن سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود، قید تحدید تمهیدی را در نظر بگیرد که اعلام می‌نماید که خود را ملزم به مفاد این ماده در ارتباط با سازش نمی‌داند. سایر طرفها در مورد مفاد این ماده در ارتباط با سازش با هر طرفی که چنین قید تحدید تمهیدی را در نظر گرفته است، ملتزم نخواهند بود.

ماده ۱۸

روش امضا و عضویت

- ۱- این موافقت نامه چارچوب برای اعضای کشورهای عضو اسکاپ در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک از تاریخ اول اکتبر ۲۰۱۶ (۱۳۹۵/۷/۱۰) تا ۳۰ سپتامبر ۲۰۱۷ (۱۳۹۶/۷/۸) مفتوح خواهد بود.
- ۲- کشورهای عضو اسکاپ می‌توانند از راه‌های زیر عضو این موافقت نامه چارچوب شوند:
الف) امضا و متعاقب آن تنفیذ، پذیرش یا تصویب؛ یا
ب) الحاق.
- ۳- تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق با سپردن سند نزد دبیر کل سازمان ملل متحد نافذ خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۱۹

لازم الاجرا شدن

- ۱- این موافقت نامه چارچوب نود روز پس از تاریخی لازم الاجرا خواهد شد که دولتهای حداقل ۵ کشور عضو اسکاپ، اسناد تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود را به این موافقت نامه چارچوب بر اساس بندهای (۲) و (۳) ماده (۱۸)، سپرده باشند.
- ۲- برای هر کشور عضو اسکاپ که سند تنفیذ، پذیرش، تصویب یا الحاق خود را پس از تاریخی بسیار که در آن تاریخ، شرایط برای لازم الاجرا شدن این موافقت نامه چارچوب تحقق یافته باشد، این موافقت نامه چارچوب نود روز پس از تاریخ سپردن سند مذکور توسط آن کشور لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۰

روش اصلاح این موافقت نامه چارچوب

- ۱- متن این موافقت نامه چارچوب می تواند با روش مشخص شده در این ماده اصلاح گردد.
- ۲- اصلاحات این موافقت نامه چارچوب می تواند توسط هر طرف پیشنهاد گردد.
- ۳- متن هرگونه اصلاحیه پیشنهادی به وسیله دبیرخانه به تمامی اعضای شورای تجارت بدون کاغذ حداقل شصت روز قبل از جلسه شورا که در آن متن برای تصویب پیشنهاد می گردد، ارسال خواهد شد.
- ۴- اصلاحیه با اکثریت دوسوم آرای طرفهای حاضر و رأی دهنده در جلسه شورای تجارت بدون کاغذ تصویب خواهد شد. اصلاحیه مصوب، به وسیله دبیرخانه به دبیرکل سازمان ملل متحد ارسال خواهد شد که وی آن را برای پذیرش به تمامی طرفها ارسال خواهد نمود.
- ۵- اصلاحیه مصوب طبق بند (۴) این ماده برای طرفهایی که آن را پذیرفته اند سه ماه بعد از پذیرش آن توسط دو سوم تعداد طرفها در زمان پذیرش لازم الاجرا خواهد شد. برای هر طرفی که اصلاحیه را پس از لازم الاجرا شدن آن بپذیرد، اصلاحیه سه ماه پس از پذیرش آن توسط آن طرف، لازم الاجرا خواهد شد.

ماده ۲۱

قید تحدید تعهد

در مورد هیچ یک از مفاد این موافقت نامه چارچوب، قیود تحدید تعهدی را نمی توان در نظر گرفت، مگر در مواردی که در بند (۷) ماده (۱۷) پیش بینی شده باشد.

ماده ۲۲

خروج از عضویت

هر طرف می تواند طی اطلاعیه کتبی خطاب به دبیر کل سازمان ملل متحد از عضویت در این موافقت نامه چارچوب خارج شود. خروج از عضویت دوازده ماه پس از تاریخ دریافت اطلاعیه مزبور توسط دبیرکل نافذ خواهد شد.

ماده ۲۳

تعلیق اعتبار

اجرای این موافقت نامه چارچوب چنانچه تعداد طرفها برای هر دوره دوازده ماهه متوالی کمتر از پنج باشد، متوقف خواهد شد. در چنین شرایطی، دبیرخانه طرفها را آگاه خواهد کرد. مفاد این موافقت نامه چارچوب چنانچه تعداد طرفها به پنج برسد مجدداً عملیاتی خواهد شد.

دفتر هیئت دولت

ماده ۲۴

محدودیت‌های کاربرد

هیچ یک از مفاد این موافقت نامه چارچوب به گونه‌ای تفسیر نخواهد شد که مانع یک طرف از اتخاذ اقدام سازگار با شرایط منشور سازمان ملل متحد و محدود به ضرورت‌های وضعیت که آن را برای امنیت داخلی یا خارجی خود ضروری تلقی می‌کند.

ماده ۲۵

امین اسناد

دبیرکل سازمان ملل متحد، امین اسناد این موافقت نامه چارچوب تعیین خواهد شد.

برای گواهی مراتب بالا، امضاکنندگان زیر، که به نحو مقتضی مجاز می باشند، این موافقت نامه چارچوب را در یک نسخه واحد به زبان‌های چینی، انگلیسی و روسی که هر سه متن دارای اعتبار یکسان می باشد، امضا نمودند.

دفتر هیئت دولت